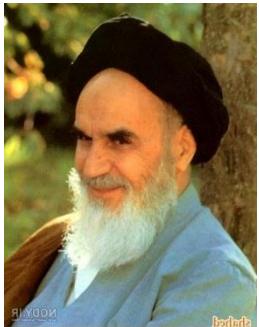

یک جزء معرفت

برو شور محتوای

حضرت امام خمینی (ره)

من نمی‌توانم اسم رهبر روی ایشان بگذارم، بزرگ‌تر از این است. نمی‌توانم بگویم که شخص اول است، برای این که دومی در کار نیست. ایشان را نمی‌توانیم ما با هیچ تعبیری تعبیر کنیم الا همین که مهدی موعود عج است. آنی است که خدا ذخیره کرده است برای بشر و ما باید خودمان را مهیا کنیم از برای این که اگر چنان چه موفق شدیم آن شاءالله به زیارت ایشان، طوری باشد که رو سفید باشیم پیش ایشان....

(صحیفه نور، ج ۱۲، ص ۲۰۸)

امام خامنه‌ای

اگر بتوانید در درون خود جامعه‌تان همان جامعه اقلابی، تقوا، فضیلت، اخلاق، دینداری، زهد، نزدیکی معنوی به خدا را در خود و دیگران تأمین کنید؛ پایه و قاعده ظهور ولی عصر عج را مستحکم‌تر کردید و هر چه بتوانید از لحظه کمیت و مقدار و تعداد مسلمانان مؤمن و مخلص را افزایش بدهید، باز به امام زمان عج و ظهور ولی عصر نزدیک‌تر شدید

(سخنرانی قم ۱۳۷۰/۱۱/۱۳۰)

مقدمه

جزوه حاضر در بر دارنده مختصری از زندگانی، شرایط ظهور و وظایف منتظران حضرت امام عصر عج می‌باشد که شما با مطالعه آن، قطراهای از دریای شناخت آن امام بزرگوار را در یک بار دیگر مرور کرده و در مسیر عمل به وظایف، خود را آماده‌تر می‌سازید.

اصفهان - خیابان سروش - مقابله مسجدالغفور - خیابان صاحب الزمان

بنیاد مهدویت و آینده پژوهی تلفن ۳-۰۳۱۳۴۴۵۴۹۹۱

آدرس سایت www.313adine.net

نکته اول: منجی گرایی در ادبیات و مذاهب دیگر

اعتقاد به دوره آخر الزمان و انتظار ظهور منجی در دین‌های دیگر مانند یهودی، زرداشتی، و مسیحی و مدعیان نبوت عموماً و دین مقدس اسلام خصوصاً، به عنوان یک اصل مسلم مورد قبول همه بوده است.

عقیده به ظهور حضرت مهدی عج فقط مربوط به شیعیان و عالم تشیع نیست، بلکه بسیاری از مذاهب اهل سنت به این اصل اعتقاد دارند و دانشمندان آن‌ها، به این موضوع را در کتاب‌های فراوان خود آورده‌اند و احادیث پیغمبر را در بارهٔ حضرت مهدی از حدیث‌های صحیح می‌دانند.

نکته دوم: معرفت و شناخت امام

امام صادق ع فرمودند: "امام خود را بشناس؛ زیرا اگر بشناسی، دیگر پس ویش شدن این امر آسیبی به تو نمی‌رساند." (کافی، جلد ۱، ص، ۳۷۱)

دوران غیبت امام دوازدهم، دوران فتنه و امتحان است. انسان‌ها در این عصر با انواع سختی‌ها آزموده می‌شوند تا مؤمنان خالص از افراد دو رو و منافق جدا شوند. هر قدر به زمان ظهور منجی عالم بشریت نزدیک‌تر می‌شویم، این امتحان‌ها سخت‌تر و حساس‌تر می‌شود و تشخیص موز میان حق و باطل دشوار‌تر و همراه کردن با حق دشوار‌تر می‌گردد.

یکی از لوازم مهم برای پیمودن این مسیر سخت و سر افزای بیرون آمدن از این ابتلاهای امتحان‌ها، به فرموده امام صادق علیه السلام کسب معرفت نسبت به امام هر زمان است.

با شناخت امام زمان انسان با بسیاری از وظایف خویش آشنا می‌شود و از خطراتی که ممکن است وی را از تبعیت امام خارج نماید آگاه می‌گردد؛ دوست و دشمن را بهتر می‌شناسد و گام‌های استواری بر می‌دارد از تبلیغات سو دشمن نمی‌هراشد دل سرد نمی‌شود. حضور و حمایت همیشگی امام را احساس می‌کند و برای ظهور هرچه زودتر آن حضرت تلاش می‌کند.

نکته سوم: تولد و القاب امام زمان علیه السلام

دوازدهمین امام شیعیان در سحر گاه پانزدهم ماه شعبان سال ۲۵۵ قمری علی رغم مراقبت‌های سخت و امنیتی حکومت عباسی در خانه امام عسکری علیه السلام چشم به جهان گشودند. نام مادر بزرگوارشان نرجس خاتون و نام پدر بزرگوارشان امام حسن عسکری و برخی القاب این امام عبارتند از: مهدی، خاتم، منتظر، حجت، صاحب الامر، صاحب الزمان، قائم تحلف صالح ...

نکته چهارم: اقامتگاه امام زمان (عج)

در زمان غیبت کبری، مکان مشخصی برای سکونت حضرت ذکر نشده است. حضرت حضور همیشگی در جامعه داشته و با مردم دیدار و صحبت می‌کند؛ به مجلس بعضی می‌رود ولی مردم اورا نمی‌شناسند و این کارها را به طور ناشناس انجام می‌دهد؛ اما محل زندگی و سکونت ایشان داخل شهرها نیست بلکه در بیابان‌ها و کوه‌ها و محل‌های دور از مردم است. همچنین حضرت دائمًا در حال تغییر مکان خود هستند و جای ثابتی برای سکونت ندارند. الاحتجاج طبرسی ج ۲ ص ۴

۳۲

البته بعضی از مکان‌ها و مقام‌ها به نام مبارک ایشان مزین است، مانند مدینه منوره و مکه معظمه؛ چون حضرت هر ساله در مراسم حج حضور دارند. در مکان‌های خاص دیگری مانند مسجد مقدس جمکران، مسجد سهلة، مسجد کوفه، مقام حضرت صاحب الامر در وادی السلام نجف، حرم ائمه معصومین و... نیز به طور پراکنده حضور دارند البته باید توجه داشت که مکان‌های منتبه به حضرت به معنای اقامت ایشان در آن جا نیست.

نکته پنجم: شیوه‌های طرح مباحث مهدویت و امام زمان در قرآن

آیاتی که ضرورت وجود حجت الهی را در زمین بیان می‌کنند:

از نظر قرآن کریم، در طول تاریخ زندگی بشر هیچ گاه زمین از حجت خدا خالی نبوده و خداوند برای هر امتی انسانی کامل و معصوم را برگزیده تا انسان‌ها را در راه رسیدن به کمال مطلوب رهنمون باشند؛ چنان که خداوند به پیامبر ش فرمود:

"انما انت منذر ولکل قوم هاد" (به درستی که توییم دهنده ایی و برای هر جامعه راهنمایی هست) رعد آیه ۷

۲. آیاتی که به حکومت صالحان و مومنان بر روی زمین بشارت می‌دهند:

الف - آیه‌ای که به بندگان صالح و مستضعف بر ایجاد حکومت واحد جهانی مبتنی بر حق و عدل و غلبه اسلام بر تمامی مکاتب وادیان بشارت می‌دهد، به تصریح قرآن کریم این بشارت در بعضی کتب آسمانی دیگر هم آمده است (و همانا در زبور بعد از ذکر تورات نوشته که زمین را بندگان شایسته من به ارت خواهند برد) انبیاء ۱۰۵

ب - آیه‌ای که می‌فرماید: □ (خداوند به کسانی که از شما ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند، وعده داده است که حتماً آنان را در این زمین جانشین (خود) قرار دهد و آن دینی را که بر ایشان پسندیده است، به سودشان مستقر کند و بیشان را به امنیت تبدیل گردازد تا مرا عبادت کنند....) نور ۵۵

همچنین آیات متعدد دیگری وجود دارد که امامان معصوم ما این آیات را بر وجود مقدس امام زمان عج حکومت جهانی آن عدالت گستر تفسیر نموده‌اند.

۱. جاء الحق و زهق الباطل، ان الباطل كان زهوقا. (غلبه نهایی حق بر باطل و شکست جبهه کفر و فساد و نفاق)

(اسراء ۸۴)

۲. آليس الصبح بقريب (نزدیک بودن صبح ظهور) (هود ۸۱)

۳. والعافيه للمتقين (سرانجام از آن انسانهای بانتقواست) (اعراف، ۱۲۸)

۴. بقيه الله خير لكم ان كنتم مؤمنين (آخرین ذخیره الهی مایه خیر و برکت برای شماست). (هود ۸۶)

۵. الذين ان مكناها في الارض اقاموا الضلاه و اتوالزكاه و امرروا بالمعروف و نهوا عن المنكر والله عاقبه الامور

(ویژگی یاران مهدی اقامه نماز، پرداخت زکات، امر به معروف و نهی از منکر) (حج ۲۱)

۶. وذکرهم بایام الله (و روزهای خداوند را به یادشان بیاور) (ابراهیمی، ۵)

نکته ششم: غیبت کوتاه مدت یا غیبت صفری

پس از شهادت امام عسکری (ع) غیبت صغیر امام مهدی (ع) در پنج سالگی آغاز شد. غیبت صغیر حدود هفتاد سال طول کشید (از سال ۲۶۰ تا سال ۳۲۹ قمری) که در این مدت رابطه مردم با امام به کلی قطع نشد اما محدود بود و هر فردی از شیعه می‌توانست بوسیله نواب خاص مشکلات و مسائل خود را به اطلاع امام برساند و توسط آنان پاسخ دریافت دارد. این دوره را می‌توان دوران آمادگی برای غیبت کبری دانست. ناییان خاص چهار تن بودند که به نواب اربعه نیز معروفند. عثمان بن سعید، محمد بن عثمان، حسین بن روح نوبختی و علی بن محمد سمری.

نکته هفتم: شروع غیبت کبری و نیابت عامه

این دوره بعد از غیبت صغیر آغاز و تا کنون ادامه دارد. (سال ۳۲۹ قمری تا کنون) در این دوره مردم از طریق ناییان عام با حضرت مرتبط می‌شوند و نایب عام در این دوره به نیابت از امام، رهبر جامعه خواهد بود. پس این مقام و نیابت از جانب خود حضرت به عالمان واجد شرایط داده شده است. بنابراین در هیچ دوره‌ای پیوند امام با مردم گسیخته نشده است. در دوره معاصر نیز پس از امام خمینی، عالم بزرگی (حضرت آیت الله خامنه مدلله) که شرایط رهبری اجتماعی را دارد در رأس جامعه قرار گرفته است. بنابراین مردم و حتی مجتهدان و علمای دیگر باید مقام او را پاس دارند و برای نکهداری وحدت اسلامی و عزت جامعه شیعه و تمرکز قدرت دینی، او را باری نمایند تا قدرتهای فاسد نتوانند حاکمیته را متزلزل نمایند.

نکته هشتم: شاهد و ناظر اعمال بودن امام مهدی (ع)

در متون دینی ما آمده است که همه کس و همه چیز نزد امام زمان (ع) حاضر است و امام بر احوال مردم آگاه است. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

«وقل اعملو فسيزي الله عملكم ورسوله و المونون...) بگو عمل کنید، خداوند و فرستاده او و مومنان اعمال شما را می‌بینند. (توبه ۱۰۵) در اصول کافی آمده است که موارد از «مومنون» آئمه اطهار هستند.

شخصی خدمت امام رضا (ع) آمد و عرض کرد: «بُوای من و خانواده‌ام دعا کنید، امام فرمود: مگر دعا نمی‌کنم، بخدا سوگند، اعمال شما هر شب و روز بر من عرضه می‌شود.

راوی می‌گوید: این سخن بر من گران آمد، امام متوجه شد و به من فرمود:

آیا فرمایش خداوند عزوجل را نخوانده‌ای که می‌فرماید: عمل کنید: خدا و پیامبرش و مومنان، عمل شما را می‌بینند، به خدا سوگند منظور از مومنان علی بن ابی طالب (ع) و امامان دیگر از فرزندان او) هستند. (کافی جلد ۱ ص ۱۷۱ لازم به ذکر است احساس نظارت امام زمان عجل الله آثار تربیتی و معنوی برای ما خواهد داشت.

نکته نهم: معنای غیبت امام مهدی

غیبت یعنی ظاهر نبودن نه عدم حضور با توجه به این واقعیت امام زمان در اجتماع ما حضور دارد و پیوسته در میان ماست و ما را می‌بیند و از حال ما باخبر است امام صادق علیه السلام می‌فرماید شباهت امام مهدی با حضرت یوسف در پس بوده بودن اوست یعنی خداوند کاری کرده که مردم او را می‌بینند ولی نمی‌شناسند بحار الانوار جلد ۵۲ صفحه ۹۲ در واقع غیبت حجابی بین ما و ایشان قرار داده است

که او را نمی‌بینیم و از حال او بی خبریم ولی بین او و ما هیچ حجابی و پرده‌ای نیست و لذا ما را می‌بیند و اطلاع کامل و آگاهی عمیق نسبت به ما و احوال همه مسلمین و بلکه انسان‌ها دارد.

در این حال آیا جا ندارد بگوییم او غائب نیست

بلکه حاضر است و ما در خدمت او نیستیم و او را حسن نمی‌کنیم پس ما غایبیم و به تعبیر دیگر در واقع او انتظار می‌کشد که ما آماده شویم تا ظهور کند و حکومت عدل را بگستراند،

چه زیبا سروده مرحوم فیض کاشانی گفته که روی خوبت از من چرا نهان است گفتا تو خود حجابی ورنه رحم عیان است

نکته دهم فلسفه غیبت

غیبت امام مهدی به اراده خداوند رخ داده است دست و اراده خدا حکیمانه و بر اساس مصالح است مطابق بعضی از روایات غیبت امام سری از اسرار الهی است ولی در بعضی از روایات حکمت‌هایی برای غیبت بیان شده است مانند الف حفظ جان امام مهدی حوادث تاریخی زمان امامان به ویژه شرایط حساس زمان امام حسن عسکری علیه السلام نشان می‌دهد که دشمنان به دنبال کشتن کشتن امام دوازدهم از همان آغاز تولد ایشان بوده‌اند و خداوند برای حفظ جان حضرت ایشان را در پس پرده غیبت قرار داد کافی جلد ۱ صفحه ۲۰۱

ب- امتحان مردم خداوند بندگانش را به اسباب گوناگون امتحان می‌کند و یکی از اسباب آزمایش غیبت حجت الهی است تا مومنان واقعی از منافقان شناخته شوند امام علی علیه السلام فرمودند:

هر آینه خداوند مردی از فرزندانم را در آخر الزمان بر می‌انگیزد مسلمانًا او (مدت زمانی) از ایشان غایب خواهد شد برای اینکه اهل گمراهی از (خوبان و هدایت یافتگان) شناخته شوند.

نکته یازدهم تعریف انتظار و وظایف منتظران در دوران غیبت امام زمان

انتظار اعتراض به وضعیت موجود و درخواست شرایط مطلوب به همراه داشتن امید حرکت تلاش مقاومت سازندگی و آماده سازی برای ظهور امام مهدی است مهمترین وظایفی که در این دوره بر عهده هر شیعه منتظری است عبارت است از ۱) اعتقاد به حقانیت امام زمان: امام مهدی پیشوای ما و حجت الهی است ما باید به امامت است معتقد باشیم و در اطاعت از او کوشباشیم و لازمه این عقیده و عمل آن است که نسبت به آن بزرگوار معرفت پیدا کنیم و سعی کنیم که پیوسته شناخت بیشتری نسبت به ابعاد شخصیتی صفات و سیره آن حضرت پیدا کنیم

۲) محبت نسبت به آن حضرت و اظهار آن یکی از وظایف ما دوست داشتن خدا و اولیای اوست و در این زمان باید محبت ما نسبت به امام مهدی علیه السلام به عنوان بزرگترین ولی خدا نثار شود و هیچ کس را در دوستی بر او مقدم ندانیم و نیز محبت خود را نسبت به او آشکار کنیم مثل اینکه در جلساتی که به نام و یاد او تشکیل می‌شود شرکت کنیم و به اماکن منسوب به آن حضرت توجه داشته باشیم و همه روزه به یاد بود و به او سلام دهیم و به نیابت از او اعمال خیر انجام دهیم و به او دعا کنیم و ظهورش را مشتاقانه از خدا بخواهیم و از فراق او ناله و ندبه سر دهیم

۳) خودسازی: از مهمترین وظایف منتظران آن است که خود را برای یاری او آماده کنند. سخنی از امام صادق علیه السلام آمده است: هر که دوست دارد از یاوران قائم باشد، باید منتظر او باشد و بر اساس پرهیزکاری و اخلاق نیکو رفتار

کند. بنابراین منتظر واقعی کسی است قلاش می‌کند که پاییندی بیشتری دین و احکام نورانی قرآن داشته باشد و در پیروی از راه و رسم امامان معصوم هر روز جدی‌تر از روز قبل باشد.

۴) رابطه معنوی با امام عصر علیه السلام:

از جمله وظایف منتظران آن است که با حجت زمان که معدن نورو هدایت و کانون تقوا و فضیلت است رابطه کار ای مداوم و مستمر داشته باشند، زیرا غفلت از امام ممکن است زمینه انحراف رفتاری را در انسان ایجاد کند.

۵) زمینه سازی ظهور مهمتر از همه وظایف گذشته این است که منتظران باید مواعنی که باعث تأخیر ظهور است را از بین ببرند و زمینه‌های ظهور آن حضرت را فراهم آورند و برای انجام این مهم باید همگان برای اصلاح خود و اصلاح محیط پیرامون پیرامون خود تلاش کنند یعنی هم خودسازی کنند و هم نیرو سازی و ضمناً مردم را برای استقبال از حکومت جهانی مهدی آماده کنند به گونه‌ای که همگان خواستار عدالت مهدی باشند بزرگترین آرمان آنها تشکیل حکومت عدل جهانی باشد

نقطه دوازدهم: چرا باید دعا برای فرج امام زمان

الف) دعا بهانه بسیار خوبی برای ایجاد رابطه با امام زمان و تقویت آن است چه زیاست که ظهور مهدی علیه السلام نهایت آرزوی یک مؤمن منتظر باشد و در همه جا به همه وقت برای تعجیل فرج او دعا کند به این وسیله رابطه روحی عمیقی بین او و امامش برقرار می‌شود تأثیر فراوانی در جنبه رفتاری او می‌گذارد و او را برای فرج از حضرت آماده می‌کند امام مهدی علیه السلام فرمودند اکثر آلام دعا تعجیل الفرج فان ذلك فرجهم؛ احتجاج/ج ۲/ص ۴۶۹

برای تعجیل در فرج بسیار دعا کنید به راستی که گشایش شما در آن است

ب خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید احوال هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه خودشان بخواهند رفت ۱۱ امام صادق علیه السلام در این زمینه می‌فرمایند وقتی عذاب و سختی بر بُنی اسرائیل طولانی شد چهل روز به درگاه خدا گریه و ناله گردند خداوند متعال به موسی و هارون و فرمود که آنها را از دست فرعون نجات دهد و این در حالی بود که از ۴۰۰ سال غیبت موسی صد و هفتاد سال باقی مانده بود و خداوند به واسطه دعا بُنی اسرائیل از آن ۱۷۰ سال صرف نظر گرد

۳. کارگزاران دولت مهدی عجل الله تعالی از بزرگان و نیکان امت اند؛ مثلاً عیسیٰ علیه السلام و حضرت مهدی می‌گوید

همانا من به عنوان وزیر فرستاده شده‌ام نه امیر و فرمانروای سید

بن طاووس صفحه ۸۳

۴. پیشرفت دانش امام صادق علیه السلام می‌فرماید دانش ۲۷ حرف است و آنچه پیامبران آورده‌اند تنها دو حرف آن است و مردم تاکنون جز با آن دو حرف آشنایی ندارند هنگامی که قائم ما قیام کند ۲۵ حرف دیگر را بیرون آورده در میان مردم گسترش دهد با آن دو حرف را نیز به آنها ضمیمه ساخته، مجموع ۲۷ حرف را منتشر خواهد کرد. بحارتانوار

ج ۲۲۶ ص ۵۲

۵. شکوفایی اقتصاد و امنیت رفاه اجتماعی در آن دوره فقر جامعه ریشه کن می‌شود امام باقر علیه السلام می‌فرماید امام مهدی هر سال دوبار به مردم می‌بخشد و در هر ماه دو بار به آنها روزی عظامی کند به مساوات بین مردم عمل می‌فرماید تا اینکه هیچ نیازمندی به زمان پیدا نمی‌شود همان ص ۲۶۰

حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند و چون قائم ما قیام کند در آن روزگار چنان محیط امنی ایجاد شود که زن با همه زیور خود از عراق تا شام برود و چیزی او را نتوساند خصال جلد ۲ صفحه ۴۱۸

۶. گسترش عدالت:

امام حسین علیه السلام می‌فرمایند: اگر از دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد خداوند آن روز را طولانی کند تا مردی از فرزندان من قیام کند و زمینه را از عدل و داد پر کند پس از آن که از ستم و بیداد آگنده باشد

کمال الدین جلد ۱ صفحه ۵۸۳

۷. رشد خدا گرایی و معنویت و مت حضرت مهدی مردم به گوشه‌ای بی‌سابقه‌ای به معنویت رو می‌آورند همچنان که رسول خدا صلوات الله علیه فرمودند خداوند مهدی را می‌فرستد و به وسیله او عظمت را بدین باز می‌گرداند در آن روزگار کسی بر کره خاکی نیست جز آنکه ذکر لا اله الا الله و زبان دارد

عيون الاخبار الرضا صفحه ۶۵

نکته شانزدهم: نقش ایرانیان در ظهور امام زمان:

نقش ایرانیان در ظهور امام زمان دو گونه است

۱_ زمینه سازی ظهور:

از امام کاظم علیه السلام روایت شده که فرمودند مردی از قم مردم را به سوی خدا دعوت می‌کند افرادی که گرد او جمع می‌شوند که قلب‌هایشان همچون پاره‌های آهن سبیر است که بادهای تند حوات آنان را نمی‌لرزاند او در راه خدا خسته نشده و نمی‌ترسند اعتماد آنها بر خداست و سرانجام کار از آن پرهیز کاران است بحار الانوار ج***۶۰

۲_ باری مستقیم:

طبق روایات تعدادی از سپاهیان حضرت مهدی ایرانی هستند و از آنان با تعبیرهای طرفداران سلمان فارسی، اهل ری اهل مشرق زمین اهل خراسان اهل فارس فقیر یاد شده است قرآن می‌فرماید و آخرین منهم لما يلحقو ابهم

(آیه ۳ سوره جمعه)

از اقوام آینده گروهی با ایمان به مؤمنین صدر اسلام ملحق می‌شوند در تفسیر این آیه نقاشی شده پیامبر دست مبارکشان را بر شانه سلمان نهاده و فرمود به خدایی که جانم در دست قدرت او است اگر ایمان در نقطه دوری مانند ستاره ثریا باشد مردانی از تبار سلمان به آن دست خواهند یافت امام باقر علیه السلام نیز می‌فرمایند نیروهایی با پرچم‌های سیاه که از خراسان قیام کرده‌اند در کوفه فرود می‌آیند هنگامی که حضرت مهدی در شهر مکه ظهور می‌کند با آن حضرت بیعت می‌کنند . (الفتن ابن حمادس ۸۵)

امروزه نیز مردم ایران به خصوص جوانان غیور آن برای زمینه سازی ظهور مهدی نقش خوبی ایفا می‌کنند برای مثال می‌توان گفت که انقلاب اسلامی زمینه آشنایی ملل دیگر را با اسلام به ویژه تشیع بیشتر از گذشته فراهم کرده است

نکته سیزدهم مهم‌ترین ویژگی‌های یاران امام زمان علیه السلام در روایات چیست

۱. بینش عمیق نسبت به خدا امام علی علیه السلام می‌فرمایند آن‌ها مردانی هستند که خدا را آنچنان که شایسته است می‌شناشند منتخب الاثر صفحه ۶۱ بینش عمیق نسبت به امام زمان یاران امام معرفت و اعتقاد کامل به امامشان دارند امام سجاد علیه السلام می‌فرماید آنان قائل به امامت امام مهدی علیه السلام هستند منتخب الاثر صفحه ۲۲۴ نکته

چهاردهم: علائم ظهور و تقسیمات آن علائم در لغت عرب به معنای نشانه‌هاست منظور از علائم ظهور نشانه‌هایی است که نزدیک شدن ظهور را بشارت می‌دهند با توجه به روایت علائم را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد علائم حتمی و غیر حتمی علائم حتمی علائمی است که بدون هیچ قید و شرطی قبل از ظهور تحقیق خواهد یافت و پنج مورد هستند

۱. خروج سفیانی: مهدی از نسل ابوسفیان پیش از ظهور در منطقه‌شان خروج می‌کند و با تصرف بخش‌هایی از سرزمین اسلام برای یافتن و کشتن شیعیان جایزه تعیین می‌کند و سپس به عراق و حجاز لشکرکشی می‌نماید.

(بحار الانوار جلد ۲ صفحه ۱۸۰)

۲. خسف بیدا: خسف یعنی فرو رفتن و ویدا به نام سوزمینی بین مدینه و مکه است هنگامی که سفیانی از ظهور امام مهدی با خبر می‌گردد سپاهی از این به مدینه و مکه می‌فرستد و جنبه سرزمین بیدا می‌رسند خداوندان آنان را در کام زمین فرود می‌برد و هلاک می‌شوند.

۳. خروج یمانی: سرداری از یمن قیام می‌کند و مردم را به حق و عدالت دعوت می‌کند.

۴. نفس زکیه: یعنی انسانی پاک و بیگناه در آستانه ظهور حضرت مهدی مظلومانه در مسجدالحرام به قتل می‌رسد.

۵. صحنه آسمانی: صدایی بلند در آستانه ظهور به گوش همه مردم می‌رسد منظور از آن صدایی است که در آستانه ظهور حضرت مهدی از آسمان به گوش می‌رسد و همه مردم آن را می‌شنوند محتوای آن دعوت به حق است امام باقر علیه السلام می‌فرماید ندا کننده‌ای از آسمان نام قائم ما را ندا می‌کند پس هر که در شرق و غرب سtan را می‌شنود

علائم غیر حتمی: به علایم غیر حتمی از آنچه غیر حتمی گفته می‌شود که ممکن است برخی از آنها واقع نشود ولی ظهور تحقق یابد احتمال دارد برخی از نشانه‌ها واقع شود ولی ظهور توأم و همزمان با آنها شکل نگیرد از جمله علائم غیر حتمی ظهور عبارتند از فرآکبری ظلم و ستم در جهان، تعطیلی امر به معروف و نهی از منکر در جهان مخصوصاً در بین مسلمین، رواج رباخواری، قطع رحم، پیشی گرفتن طرفداران اهل باطل بر اهل حق، آشکار شدن کارهای بد، ترک نهی از منکر، بی احترامی جوانان به بزرگسالان و ....

نکته پانزدهم: حکومت حضرت مهدی چه ویژگی‌هایی دارد

۱. قلمرو جهانی حکومت حضرت مهدی حکومتی جهانی است امام باقر علیه السلام می فرمایند قائم از خاندان پیامبر است فرمانروایی او شرق و غرب را فراخواهد گرفت و خداوند به دست او دین خود را بر همه ادیان غلبه می دهد اگرچه مشرکان را خوش نیاید کمال الدین جلد ۱ صفحه ۶۰۳

۲. مقبولیت عمومی حکومت حضرت مهدی مورد قبول همه افراد و اجتماعات بشری قرار خواهد گرفت پیامبر اسلام صلوات الله علیه فرمود شما را بشارت می دهم به مهدی که اهل آسمان و زمین از او راضی هستند بحار الانوار جلد ۵۱ صفحه ۸۱

پس باید از فرصت پیش آمده استفاده کرد و فرهنگ شیعه را با ابزارهای مختلف به سراسر دنیا معرفی کرد. باید از تمام امکانات برای معرفی امام زمان عجل الله به ملل جهان بهره گرفت و برای تربیت نیروهای مخلص برای ایشان در داخل و خارج کشور تلاش کرد. در ضمن باید توجه داشت که ایران تنها کشور شیعه است و منتظران واقعی حضرت هم باید در درجه اول از میان شیعیان و پیروان اهل بیت باشند.

نکته هفدهم: آسیب شناسی و مبارزه با آسیب‌ها

عقیده به امام زمان نقطه روشن و حرکت آخرین در جهان تشیع است. ولی ممکن است با جهالت‌ها و حماقت‌ها و یا طرح‌های دشمن تبدیل به یک تهدید شده و عامل رکود و توقف و انحراف گردد.

برخی آسیب‌های این عرصه عبارتند از:

(۱) خرافات و به بیراهه‌ها

(۲) فرق سازی انحرافی مانند بهائیت و ....

(۳) تعصب گرایی و تحجر

(۴) تعیین وقت برای ظهور و عجله کردن نسبت به ظهور

(۵) بوداشت‌های غلط از مفهوم انتظار (۶) مدعیان دروغین ملاقات و ارتباط با امام زمان عجل الله

(۷) ترسیم چهره خشن از امام زمان

۷) مدعیان دروغین مهدویت و نیابت امام زمان

نکته هجدهم: چگونگی زنده نگه داشتن یاد و نام امام زمان در ذهن و زندگی خود و دیگران

(۱) نصب تابلوهای زیبا درباره حضرت مهدی در قالب‌های متنوع گفتار خود امام کلام سایر معصومان درباره ایشان منظره‌ها و مکان‌های مقدس منسوب به حضرت مثل جمکران در محیط زندگی.

(۲) خواندن و پخش دعاها و زیارت‌ها با صدای دلنشیں و جذاب در مسجد مدرسه یا حتی در فضای خانه.

(۳) خواندن اشعاری که در وصف امام زمان سروده شده و با تشکیل گروه‌های سرود ای که در مناسبت‌های مختلف درباره امام زمان همخوانی کنند.

(۴) شرکت و یا اجرا مسابقات مختلف مانند مسابقه مقاله نویسی داستان نویسی شعر و قطعات ادبی خط و نقاشی کتابخوانی نشریه دیواری. (۵) شرکت در اردوهای جمکران با هدف انس بیشتر با امام عصر.

(۶) برگزاری و شرکت در مواسم جشن و سرور در مناسبت‌های مربوط به امام عصر از جمله ایام نیمه شعبان یا نهم ربیع الاول.

(۷) مطالعه کتاب‌های مفید در موضوع امام عصر.

(۸) انجام کارهای خیر و عام المنفعه به یاد امام عصر.

نکته نوزدهم: معرفی چند کتاب مهدوی

(۱) نگین آفرینش نوشته جمعی از اساتید مرکز تخصصی مهدویت قم (۲) نسیم موعود ویژه جوانان مرکز تخصصی مهدویت قم

(۳) هشت قدم ویژه نوجوانان تألیف مرکز تخصصی مهدویت قم

(۴) انتظار و وظایف منتظران تعریف مهدی نیلی پور

(۵) زندگی مهدوی در سایه دعای عهد تعریف محسن قرائتی

(۶) پدری مهربان برای همه تعریف حسن محمودی

۷) چهل نکته درباره حضرت مهدی تألیف علیرضا مسعودیان

۸) جوانان یاوران مهدی عجل الله محمد باقر پور امینی

۹) مجموعه کتب پرسش و پاسخ دانشجویی با عنوان مهدویت پیش از ظهر جلد ۲۸ و مهدویت دوران ظهر جلد ۲۹

تألیف رحیم کارگر